МЕТОДИЧЕСКАЯ РАЗРАБОТКА

по направлению «Дидактические игры как средство активизации речи школьников. Использование игровых технологий на уроках родного языка и литературы в 1-4».

Конспект-таблица урока кабардино-черкесского языка во 2-м классе по теме "Ударенэ".

ВЫПОЛНИЛА:
учитель кабардино-черкесского языка и литературы
МКОУ СОШ с.п. Красноармейское
Шадова Марина Владимировна

2020 г.

Тип урока: комбинированный.

Цель: ударенэ зытехуэ, зытемыхуэ пычыгъуэхэр псалъэм къыхагъуэтэфу егъэсэн.

Задачи урока:

- *Обучающие*:
  - Ударенэ зытехуэ, зытемыхуэ пычыгъуэхэр псалъэм къыхагъуэтэфу егъэсэн.

Коррекционно-развивающие:

- Сабиийхэм я бзэр, адыгэбзэр еф1эк1уэн папщ1э, я псалъэк1эм зегъэужьын

Воспитательная:

- еджак1уэхэр къуалэбзууэ зыщыгъуазэми, абыхэм ябгъэдэлъ щытык1эу ящ1эми хэгъэхъуэн; къуалэбзухэм хущытык1э тэмэм хуа1энымк1э дэ1эпыкъуэгъу хъун.

ХОД УРОКА

Этап урока	Деятельность учителя	Деятельность учащихся
1. Организационный момент	-Нобэ ди махуэшхуэщ, ди бзэм и махуэщ. Дэ къыддалъхуар ди анэдэлъхубзэрщ, ди гупсысэр къызэрыт1уатэри аращ. «Бзу пэтрэ и шырхэм бзэ 1урелъхьэ». Ц1ык1ухэ, ди хьэщ1э лъап1эхэм нэмыщ1, иджыри зы хьэщ1э ц1ык1у къэк1уэну хуейщи си къуажэхьыр къэвмыщ1ауэ ар къытхуеблэгъэнукъым. Къуажэхьыр: «зи к1эр дыкъуакъуэу бгыкъур зи унап1э» (пц1ащхъуэм и бзэрабзэ макъ къо1у).	-Пц1ащхъуэ. (Пц1ащхъуэ ц1ык1ур къыщ1олъатэ…) -Гъатхэр къосри, удзхэр

2. Актуализация знаний	-Пц1ащхъуэ ц1ык1ум и усэк1э дыпевгъажьэ. -Нобэ хьэщ1эу къытхуэк1уа **пц1ащхъуэ ц1ык1ум** хьэщ1агъэ етхынщ, ди щ1эныгъэмк1и **<u>абгъуэ хуэтщ1ынщ</u>.** **1) -Мы усэ ц1ык1ум гъатхэм и нэщэнэу хэт псалъэхэр къэдвгъэгъуэт.** **Пц1ащхъуэ ц1ык1у.** **<u>Гъатхэр</u>** къосри, удзхэр къок1. Пц1ащхъуэ ц1ык1ухэр къолъэтэж, **<u>Пц1ащхъуэ</u>** ц1ык1ухэр къытхуогуф1э, Пыгуф1ык1ыу къытхуосыж. Пц1ащхъуэ ц1ык1уу зи бзэр дахэ, Хугу уэстынщи , **<u>уэрэд</u>** жы1э. **<u>Щ1ып1э</u>** жыжьэм щыплъэгъуахэр Псысэ дахэу къыдже1эж. (Елбэд Хьэсэн) -Мы псалъэхэм хэкъузауэ къэтпсэлъыр сыт хуэдэ пычыгъуэра? -Сыт хуэдэ дамыгъэ абыхэм тедгъэувэр? -Нт1э, сыт ударенэк1э зэджэр?	къок1. Пц1ащхъуэ ц1ык1ухэр къолъэтэж, Пц1ащхъуэ ц1ык1ухэр къытхуогуф1э, Пыгуф1ык1ыу къытхуосыж. Пц1ащхъуэ ц1ык1уу зи бзэр дахэ, Хугу уэстынщи , уэрэд жы1э. Щ1ып1э жыжьэм щыплъэгъуахэр Псысэ дахэу къыдже1эж. (Елбэд Хьэсэн) **-Гъатхэр, пц1ащхъуэ, уэрэд, щ1ып1э** -Гъа, пц1а, рэд, щ1ы. -Ударенэ дамыгъэ тыдогъэувэ.(псалъэхэм ударенэ трагъэувэ интерактивнэ доскар къагъэсэбэпк1эрэ) -Псалъэр зы пычыгъуэ нэхърэ нэхъыбэ хъумэ, а пычыгъуэхэм щыщу зым макъыр нэхъ хэкъузауэ

Постановка цели. **3. Изучение нового материала** *Анализ, сравнение языкового материала;* *Выделение существенных признаков;* *Формулировка понятия;*	-Ударенэр зытехуэр сыт хуэдэ макъ? -Нт1э, ц1ык1ухэ, къызэрывгуры1уащи, ди темэр **ударенэщ.** - Нобэ ди мурадщ ударенэр зытехуэ, зытемыхуэ пычыгъуэхэр псалъэм къыхэдгъуэтэфу зедгъэсэну. -Иджы, ди пц1ащхъуэ ц1ык1ур мызэшын папщ1э, нэгъуэщ1 къуалэбзухэри къедгъэблэгъэнщ. **(Презентацэ къуалэбзухэр иту)** **1) Жаным Борис и усэ «Къуалэбзу пшыналъэм», интерактивнэ доскам къридзэм, зы еджак1уэ къегъэджэн.** **2)Усэм бзууц1эу хэтым ударенэ трагъэувэ** (интерактивнэ доска)	къапсэлъ. Абы ударенэк1э йоджэ. -Ударенэр макъзешэм тоувэ. **«Къуалэбзу пшыналъэ».** **Адэжынэр (стрепет)** лъакъуапц1эщ, Жылэгъапц1эр **к1ыгуугущ (кукушка),** Уэгум итыр **къуршыбгъэщ (горный орел),** Зи бгъэ хужьыр **дудакъщ (дрофа),** **Къанжэ(сорока)** жа1эмэ, бзук1ак1эщ, Ак1э зи1эр **хьэгуагуэщ (жаворонок),** Шыгъуэгу бзухэр гъуабжафэщ, Ар ф1ыц1афэмэ, **бжэндэхъущ (скворец),** Къазыхъу макъмэ, **жьындущ (филин),** Дамэ пхъашэмэ, **къашыргъэщ (ястреб),** Пхуэмыгъасэмэ, **мэз джэдщ (фазан),** Дуурысмэ, **хьэрхьупщ (удод),** И пщэр псыгъуэм, **псыхэуэщ (цапля),** Уэшхыр ф1эф1мэ, **псы джэдщ (лысуха),** Дамэр к1эщ1мэ, **бабыщщ (утка),** Тощыр инмэ, **гуэгушщ (индюк).**

		Банэщ1эжи (лесной конек, крапивник) бзужэри Къуалэбзухэм яхэтщ, Зи гугъу тщ1ахэм нэмыщ1и **Къуанщ1э (галка)** ц1ык1ухэр ди куэдщ. (Жаным Борис)
	-Гуэгуш-псалъэм сыт хуэдэ макъ щызэхэпхрэ хьэрфк1э къамыгъэлъагъуэу?	-Макъ ы щызэхыбох, ауэ хьэрфк1э къагъэлъагъуэкъым. -Макъ дэк1уашэ у-ми, 1упэр хъурей хъууэ къапсэлъ адрей макъ дэк1уашэхэми я ужьк1э макъ ы къапсэлъ, ауэ хьэрф ы ятхыркъым.
	-мы усэм хэт къуалэбзууц1эхэм сыт хуэдэ лейуэ хэтыр? -Сыт ахэр **щ1элейр?** -Бабыщыр унагъуэм имызакъуэу, губгъуэми щопсэу. Мы къуалэбзухэм щыщу адэжынэр, дудакъыр, мэз джэдыр, жьындур, къуршыбгъэр ди **Къэбэрдей-Балъкъэр тхылъ плъыжьым ихуащ, ахэр хуэсакъыу хъумэн хуейщ, мык1уэдыжын щхьэк1э**.	-бабыщрэ,гуэгушрэ. -Ахэр унагъуэм щопсэу.
4. Первичное закрепление *Коллективная работа*	**Доскам къехыгъуит1у ит къуалэбзууц1э пычыгъуэу зэпыудахэр зэпыгъэувэурэ сурэтхэр к1эрылъхьэн:** **1 гуп** ду жэ къан дакъ бжэн хьуп хьэр дэхъу **2 гуп** жьын щ1э къуан ду к1ы быщ ба гуугу	**1 гуп** дудакъ къанжэ бжэндэхъу хьэрхьуп **2 гуп** жьынду къуанщ1э бабыщ к1ыгуугу

5. Закрепление *(самостоятельная работа по рядам)* *Словарно-орфографическая работа*. Цель: повторение изученных орфограмм. **4. Физкультминутка**	а) -Иджы, ц1ык1ухэ, фи тхылъымк1э напэк1уэц1 50-р къызэ1уфхи, лэжьыгъэ 93-м феплъыт. Мы лэжьыгъэм къуалэбзууц1эу хэтыр къыхэфтхык1. Абы щхьэк1э фи тетрадхэм напэк1уэц1 67-р къызэ1уфхи, нобэрей числомрэ класс лэжьыгъэмрэ ифтхэ. «Дахэу тхэ» жыхуи1эм деж ахэр сатыру ифтхи, ударенэ дамыгъи тевгъэувэ.. (зы еджак1уэ доскам къыдок1ри псалъэхэр иретхэ, ударенэ дамыгъи трегъэувэ) б) –Пц1ащхъуэ псалъэм и къегъэжьап1э хьэрф **п**-м сыт хуэдэ макъ къигъэлъагъуэрэ? –Къанжэ псалъэмрэ пц1ащхъуэ псалъэмрэ ударенэр зытехуэр сыт хуэдэ пычыгъуэра? -Сыт а пычыгъуэхэм къащыщ1ар? -Нт1э, сыт хуэдэ правилэ ди1э абы теухуауэ? -Ятхынур а-ми э-ми щызэхамыгъэк1ыфым деж, къызэрапщытэ псалъэ къыхуахьри тэмэму псалъэр зэратхынур къахутэ: пц1ащхъуэшхуэ-пц1ащхъуэ. **Зыгъэпсэхугъуэ дакъикъэ: Тебакъ-тепщэч** джэгум къуалэбзууц1эхэр пычыгъуэу зэпыудын. Къуажэхьхэмк1э: -Вак1уэ дэк1ым к1элъоджэ, къаджэ-наджэу къек1ухь. -Зи гупэр пхых ц1ык1у, Зи щ1ы1ур цей ф1ыц1афэ, Зи щ1агъыр чэсейфэху -Зи ц1э изы1уэж , мыкъурт -Хьэщ1ап1э бзу, бзуужь к1апэху	-Макъ п1 къегъэлъагъуэ, ауэ макъ ц1-м и пэк1э къэк1уащи хьэрф п-к1э къагъэлъагъуэ. - Къан, пц1а.(Егъэджак1уэм а псалъэхэм я бгъум иретхэ: пц1ащхъуэ-пц1ащхъуэшхуэ; къанжэ- къанжэшхуэ) -Пыгъуэхэм хэт макъ а-р э хъуащ. -Макъзешэ а-к1э къэхъуа зыхэт пычыгъуэм ударенэр те1эпхъук1мэ, макъ а-р макъ э мэхъу: къанжэшхуэ. Хьэр-хьуп пц1а-щхъуэ

6. Итог	**Еджак1уэ ц1ык1ухэм ди щ1ып1эм щыпсэу къуалэбзухэм теухуауэ ягъэхьэзыра къэхутэныгъэ лэжьыгъэм къегъэджэн:** **(макъамэ къеуэу)-**Жыг хадэхэм бзу абгъуэхэр куэду щыф1эф1дзэ. А абгъуэхэм бзу 1эджэ къыщрашынщ. Бзухэм жыгхэм хьэп1ац1эхэр къыпахыурэ я шырхэм ирагъэшхынщ. Мис ит1анэ хьэп1ац1э зэранхэр к1уэдынщ. Ц1ык1ухэ, къуалэбзухэр ныбжьэгъу фщ1ы! Нобэ мураду дгъэувар къыдэхъул1ауэ къызобж: ударенэ зытехуэ, зытемыхуэ пычыгъуэхэр псалъэм къыхэдгъуэтэфу зедгъэсащ, ударенэм теухуауэ дджар зэрыдгъэубыдащ; ди пц1ащхъуэ ц1ык1уми	к1ы-гуугу къан-жэ **<u>япэ еджак1уэ:</u>** - Ди лъахэм къуалэбзу зэмыл1эужьыгъуэ куэд щопсэу. Язынықъуэхэр щ1ымахуэм хуабап1э щ1ып1эм мэлъатэ. Абыхэм ящыщщ бжэндэхъухэр (скворец), хьэрхьупхэр (удод),пц1ащхъуэхэр (ласточка). Щ1ымахуэм щ1ы1эр ди щ1ып1эм щизыххэм ящыщщ бзуущхъуэр(серый дрозд), уэсбзур (снегирь), жыгыу1ур (дятел). **<u>ет1уанэ еджак1уэ</u>** - Хуабап1э щ1ып1эм лъэта бзухэм гъатхэ зэрыхъуу къагъэзэж. Псом хуэмыдэу япэ къосыж бжэндэхъухэр (скворец). Абыхэм к1элъык1уэу къолъэтэж хьэрхьупхэр(удод). Хьэрхьупхэм я ужьк1э къолъэтэж пц1ащхъуэхэр (ласточка). Къуалэбзухэм жыгым зэран хуэхъу хьэп1ац1эхэр яшх.

	ди щ1эныгъэмк1э абгъуэ хуэтщ1ащ. Псори хъарзынэ дыдэу фылэжьащ. -Иджы, ц1ык1ухэ, нобэрей дерсым едгъэк1уэк1а лэжьыгъэр къызэщ1эткъуэжынущ мы псалъэухахэр и к1эм нэвгъэсыжк1эрэ: 1.Сэ къэспщытэжащ… 2.Сэ сигу ирихьащ… 3.Сэ сигу ирихьакъым… 4.Сэ щ1эуэ къэсщ1ащ…	
7. Домашнее задание	**Унэ лэжь.** Къуалэбзууц1э хэту псалъэухаищ зэхэлъхьэу, псалъэхэм ударенэ тегъэувэн.	